

OZOD SHARAFIDDINOVNING "O'LSAM AYRILMASMAN QUCHOQLARINGDAN " MAQOLASI MA'ZMUNI VA ASOSIY G'OYALARI

Farangiz ABRUYEVA

*O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar
universiteti jurnalistika fakulteti 1-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada Ozod Sharafiddinovning "O'lsam ayrilmasman quchoqlaringdan" maqolasi mazmuni va asosiy g'oyalari tahlil qilinadi. Asarda Vatanparvarlikning mohiyati va amaliy jihatlarini yoritilib, u faqat dramatik voqealar yoki qahramonliklar bilan emas, balki kundalik hayotdagi mas'uliyat, mehnat va oddiy faoliyatlar orqali namoyon bo'lishi kerakligi ta'kidlanadi. Jadidlar harakatining tarixiy ahamiyati va ularning Vatan uchun xizmatlari haqidagi sharhlar ham maqolaga boylik bag'ishlaydi. Sharafiddinovning fikricha, Vatanparvarlik har bir fuqaroning kundalik hayotida aks etishi zarur bo'lgan fazilat bo'lib, u o'z ichiga ilm-fan, ta'lim, madaniyat sohalarida amalga oshiriladigan islohotlar va shaxsiy mas'uliyatni qamrab oladi.

Kalit so'zlar: Vatanparvarlik, Ozod Sharafiddinov, jadidlar, mas'uliyat, ilm-fan, madaniyat, kundalik hayot, milliy qadriyatlar, ma'rifatparvarlik, Vatan sevgisi.

Ozod Sharafiddinovning maqolasi "Vatanparvarlik" haqida bo'lib, unda u Vatan sevgisi va unga bo'lgan sadoqatni ta'riflashda faqatgina katta qahramonlik yoki dramatik janglarni emas, balki kundalik hayotdagi oddiy faoliyatlar orqali ham namoyon bo'lishini ta'kidlaydi. Maqolada muallif, Vatanparvarlikni faqatgina yirik ijtimoiy yoki siyosiy faoliyatlar bilan bog'lashni rad etib, aslida Vatan sevgi va sadoqatining har bir insonning hayotidagi oddiy faoliyatlari, mas'uliyatlari va mehnatlari orqali namoyon bo'lishi kerakligini ta'kidlaydi. Sharafiddinov, Vatanni sevsangiz, uni har kunlik faoliyatlaringizda, masalan, o'z shaharingizni obodonlashtirish, maktablarda, bolalar bog'chalarida yordam berish, kitoblar chop etishga yordam berish kabi ishlar orqali amalga oshirishingiz kerakligini tushuntiradi. Bularning hammasi Vatanparvarlikning amalga oshirilishidir, chunki Vatanparvarlik har doim eng yuqori darajadagi jasoratni va sadoqatni talab qiladi. Maqolada, shuningdek, muallif, Vatanparvarlikning ahamiyatini tushuntirayotganida, jamoatchilikning ayrim qismlarining unga bo'lgan qarashlarini tanqid qiladi. Vatanparvarlikni faqatgina o'z manfaatlarini ko'zlagan yoki siyosiy maqsadlar uchun amalga oshirilgan faoliyatlar bilan bog'lash yengil va zararli tushuncha ekanligini bildiradi. Vatanparvarlik, Sharafiddinovning fikriga ko'ra, aslida insonning har kunlik hayotidagi mas'uliyatlaridan, o'z ishiga bo'lgan sadoqatidan va o'z xalqiga bo'lgan mehridan iborat bo'lishi kerak. Maqolada shuningdek, Sharafiddinov Vatan

sevgisining aslida qanday bo'lishi kerakligi haqida mulohaza yuritadi. Ozod Sharafiddinov maqolada jadidlar haqida ham so'z yuritadi. Jadidlar — bu XIX-XX asrlar o'rtalarida o'zbek jamiyatida yangi g'oyalar va islohotlarni ilgari surgan, ilm-fan, ma'naviyat, madaniyat sohalarida yangiliklarni targ'ib qilgan kishilar edi. Ular, ayniqsa, o'zgarishlarga intilib, xalqni tarbiyalash, ilm-fan sohasida yangiliklarni joriy qilish, milliy qadriyatlarni saqlashni maqsad qilgan edilar. Sharafiddinov maqolada jadidlarni tarixiy shaxslar sifatida eslatadi va ularning faolligi haqida gapiradi. Ularning ko'plab harakatlari, ayniqsa, mahalliy hokimiyatlar va din arboblarning qarshiligiga uchragan. Jadidlarning faoliyati davlat tomonidan ta'qib qilingan va ular ko'plab qiyinchiliklarga duch kelgan. Lekin, Sharafiddinovning fikriga ko'ra, ular o'z faoliyatlarini davom ettirib, xalqni ma'rifatli qilish, yangi bilimlarni targ'ib qilish va Vatan uchun xizmat qilishda davom etganlar. Jadidlar, ayniqsa, ilm-fan, ta'lim va madaniyat sohalarida islohotlar o'tkazish bilan mashhur edilar. Ular o'zlari yozgan gazeta va kitoblar orqali xalqni ma'rifatli qilish, diniy va ijtimoiy yangiliklarni ilgari surish va aholi orasida savodxonlikni oshirishga intilganlar. Jadidlar faoliyati xalqning taraqqiyotini va ma'rifatini yuksaltirishga qaratilgan edi, lekin bu yo'lda ular ko'plab to'siqlar va qiyinchiliklarga duch kelganlar. Sharafiddinov jadidlarni ta'kidlash orqali Vatanparvarlikning haqiqiy shakli qanday bo'lishi kerakligini ko'rsatadi. U jadidlarning o'zlari to'g'risidagi baholarni va ularning qarashlarini bir tomondan ijobiy, ikkinchi tomondan esa tanqidiy yondoshuvni ifodalaydi. Ularning fidoiyligi va mehnatini, ayniqsa, hozirgi kunda Vatan uchun xizmat qilishda o'rnak sifatida ko'rsatishga intiladi. Vatanni tanlash insonning qarori emas, balki unga Alloh tomonidan berilgan, shuning uchun uning qiymati va ahamiyati juda katta. O'z Vataniga xizmat qilish, uni obod qilish va rivojlantirish — bu o'zbekistonliklarning vazifasidir. Muallif, Vatanparvarlikning faqatgina iqtisodiy yoki siyosiy muvaffaqiyatga qaratilgan ishlar bilan bog'lanmasligini, balki har bir insonning oddiy, kundalik mehnatlari va sadoqatini ham o'z ichiga olishini ta'kidlaydi. Shunday qilib, Ozod Sharafiddinov bu maqolasi orqali Vatanparvarlikni nafaqat katta, qahramonona ishlar bilan, balki har bir oddiy fuqaroning hayotidagi kichik ishlar orqali ham namoyon bo'ladigan muhim bir fazilat sifatida ko'rsatmoqchi. U Vatan sevgisini faqat badiiy, romantik qarashlar bilan emas, balki amaliy va kundalik mehnat va xizmatlar orqali ta'riflashga intiladi. Bu maqola Vatanparvarlikni, eng avvalo, insonning o'z vataniga bo'lgan chin yurakdan kelgan sadoqati va mehnati sifatida tushunishga chaqiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Sharafiddinov, Ozod. "O'lsam ayrilmasman quchoqlaringdan."
2. Jadidlar harakati tarixi bo'yicha tadqiqotlar.
3. O'zbek ma'naviyati va madaniyati haqida yozilgan maqolalar va kitoblar.
4. Vatanparvarlik mavzusidagi zamonaviy asarlar va sharhlar.